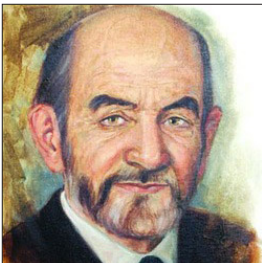

از آن همه دیروز / بازخوانی تاریخ

مردی که جغرافیِ ایران مدیون اوست

ابوالقاسم سحاب نوزدهم فروردین سال ۱۲۶۶ در قریه‌فم از توابع تفرش دیده به جهان گشود. در سن ۳ سالگی به مکتب‌خانه رفت و در مدت زمان کوتاهی دروس مقدماتی و کتاب‌هایی چون علم جزء، نصاب الصبیان و جامع المقدمات را فراگرفت. در نوزده سالگی فقه، اصول و زبان عربی را آموخت و در ۲۲ سالگی زبان فرانسه، علوم جدید، حساب و جغرافیا را به خوبی فراگرفت. دو سال بعد به منظور تکمیل دروس به تهران رفت و در مدرسه آلیانس فرانسه ادامه تحصیل داد. اندکی بعد، با ورود به حلقه درس سید عبدالرحیم دماوندی فقه و اصول را ادامه داد.

سحاب، علاوه بر زبان انگلیسی و فرانسه به زبان عربی، آلمانی، لاتین و زبان روسی تسلط داشت. استاد سحاب علاوه بر صدها مقاله در مطبوعات داخلی و خارجی و دیوان شعر، بیش از هفتاد جلد کتاب در زمینه علوم دینی، سیاسی و علمی از خود بر جای گذاشته که از آن جمله است: ترجمه تاریخ نقاشی در ایران، ترجمه تاریخ هنر اسلامی، ترجمه جغرافیای کارپنتر در ۶ جلد از انگلیسی، تالیف فرهنگ خاورشناسان، زندگانی شاه عباس کبیر و…

علاقه فراوان او به جغرافیای نوین سبب شد موسسه ارزشمند جغرافیایی و کارتوگرافی سحاب را در سال ۱۳۱۵ تأسیس کند. انتشار انواع نقشه، کره، اطلس و دیگر موضوعات جغرافیایی برای نخستین بار در ایران حاصل کوشش‌های این مؤسسه پایه‌گذاران آن بوده که نقش زیادی در بالا بردن سطح دانش جغرافیا در کشور و شناسایی جغرافیایی ایران در جهان داشته است. ابوالقاسم سحاب ۲۱ دی سال ۱۳۳۵ در اثر بیماری قلبی درگذشت.

خودزنی / محیط‌زیست

خوزستان در برابر یک تهدید بزرگ

در ماه‌های اخیر راهکارهای بسیاری برای خلاصی از آب‌شوری که پشت‌سد گتوند جمع شده، پیشنهاد شده است. راهکارهایی که هر یک معضلات بزرگ‌تری را به همراه خواهند داشت. می‌گفتند یکی از راهکارها، تخلیه آب‌سد، داخل خلیج فارس بوده است. راهکاری که در نظر کارشناسان محیط‌زیست، به معنای از بین رفتن حیات در این خلیج و آثار بد زیست‌محیطی در این منطقه است. راهکار دیگر، دور زدن سد بود. راهکاری که گفته می‌شود به زمانی هشت‌ساله نیازمند است. این راهکارها خیلی زود، با نه رویه‌روشدن و پس از آنها راهکارهای دیگری ارائه‌شد. به گفته محمدعلی بنی‌هاشمی، رئیس موسسه آب دانشگاه‌تهران «پس از غر بالگری و ارزبایی راهکارها، دورا کارها با بالاترین اولویت پیشنهاد شده است که راهکار اول تخلیه‌شوری به حوضچه‌های تبخیر نمک با خط لوله به محدوده‌ای در فاصله ۳۵ کیلومتری از بنده سد است و راهکار دوم مدیریت مخزن است که اصول و رویکردهای اعمال آن با مشارکت همه ذی‌نفعان تدوین خواهد شد و البته که راهکار دوم با آنچه که تا کنون وزارت نیرو انجام داده هم از نظر ابزار مورد استفاده و هم رویکردها و اولویت‌ها تفاوت‌های فاحشی خواهد داشت.» اما حالا انطور که رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست می‌گوید «مطالعات سد گتوند نتوانسته راهکار قطعی ارائه‌دهد» و این یعنی تبعاتی که سد گتوند با خود به همراه آورده روی دست محیط‌زیست ایران ماندنی خواهد بود. معصومه ایتکار در حاشیه سفر به خوزستان گفته است: «به‌طور قطعی نتوانستیم هیچ کدام از راهکارهای تیم مطالعات علاج‌یابی سد گتوند را به‌طور کامل تأیید کنیم. اما تلفیقی از آنها و تصمیمی که اعلام می‌شود، مورد تأیید ما خواهد بود.» او با اشاره به مشکل سد گتوند و شوری آب مخزن سد، یادآوری کرده است که «یک بازنگری کلان در مدیریت سد گتوند انجام شده و براساس تصمیمات کارگروه علاج‌یابی سد، این بازنگری اجرا خواهد شد. در این باره به‌الزامات زیست‌محیطی در کارگروه علاج‌یابی سد گتوند توجه شده‌است، اما با توجه به اینکه اطمینان کاملی در مطالعات به دست نیامد، نتایج مطالعات نتوانست راهکار قطعی ارائه‌دهد.»

سد گتوند به یک معمای پیچیده در خوزستان تبدیل شده است. خبرها از تأثیر شوری آبش بر روی کارون حکایت می‌کنند و می‌گویند کارون در حال شور شدن است و در این میان، گزارش‌های بسیاری از تأثیر شوری آب گتوند حتی بر زمین‌های خوزستان حکایت دارند. حکایت‌هایی تلخ از ساخت سدی که بدون توجه به ارزیابی‌های زیست‌محیطی ساخته شد و پس از صرف هزینه‌های بسیار برای ساخت آن، توجهی به تبعات آبگیری و بهره‌برداری از آن نشد. انتقادها با کشتیدن پتوی رسی روی گنبد نمکی که در نزدیکی مخزن سد قرار داشت، پاسخ داده شد؛ اما این پتوی رسی هیچ فایده‌ای نداشت و سد به معضلی بزرگ برای خوزستان تبدیل شده است؛ معضلی بزرگ که حتی عیسی کلانتری، مشاور معاون اول رئیس جمهوری در امور آب، کشاورزی و محیط‌زیست و دبیر ستاد احیای دریاچه ارومیه با توجه به اتفافی که در ساخت و آبگیری سد گتوند افتاد، معتقد است مجربان این پروژه به خاطر اجرای آن باید محاکمه شوند. راهکارهای پیشنهادی و توقع محاکمه مجربان طرح هیچ کمکی به محیط‌زیست خوزستان که حالا زیر سایه شوری آب گتوند رفته است، نمی‌کند. نمک خوزستانی‌ها را تهدید می‌کند و زندگی در این منطقه رانشانه گرفته‌است. سازمان حفاظت محیط‌زیست در حالی هیچ کدام از راهکارهای تیم مطالعات علاج‌یابی سد گتوند را به‌طور قطعی تأیید نکرده‌است که شوری آب گتوند هر روز بیشتر می‌شود و معضل آن عمیق‌تر. (منبع: شهروند)

یادداشت روز

در زمین دشمن بازی نکنیم!

دکتر محمد عجم اوقتی سال ۲۰۰۳ رهبران عربی اعلام کردند ایران بدون شلیک گلوله‌ای عراق رافتح کرد؛ و آمریکا عراق را در سینی طلائی گذاشت و تقدیم ایران شیعی کرد، ما ذوق زده شدیم ولی آنها با این سخن خشم سنی‌های منطقه را بر می‌انگیختند.

وقتی سال ۲۰۰۵ آنها اعلام کردند هلال شیعی ایرانی در خاور میانه در حال شکل گیری است، باز هم خوشحال شدیم و خودمان هم آن را تبلیغ کردیم اما آنها سنی‌های خشمگین را به جان شیعیان انداختند. وقتی گفتند بهار عربی به تقلید از انقلاب ایران شکل گرفته مسرور شدیم و خودمان هم تأیید کردیم که انقلاب ما صادر شد اما آنها پنهانی به غرب می‌گفتند سر فتنه در ایران است؛ ایران را بزنید. آنها موفق شدند غرب را علیه ما بسیج کنند.

وقتی گفتند اقبال به تشیع در مصر و مغرب عربی زیاد شده و از ترویج مذهب شیعه در مصر و سودان و تونس و نیجریه و مراکش اظهار نگرانی کردند، ما ذوق زده شدیم و نشانی دقیق به آنها دادیم و با بوق و کرنا کردن موفقیت‌های افرادی مانند شیخ شحاطه و شیخ زکریا و نسبت دادن آنها به حکومت

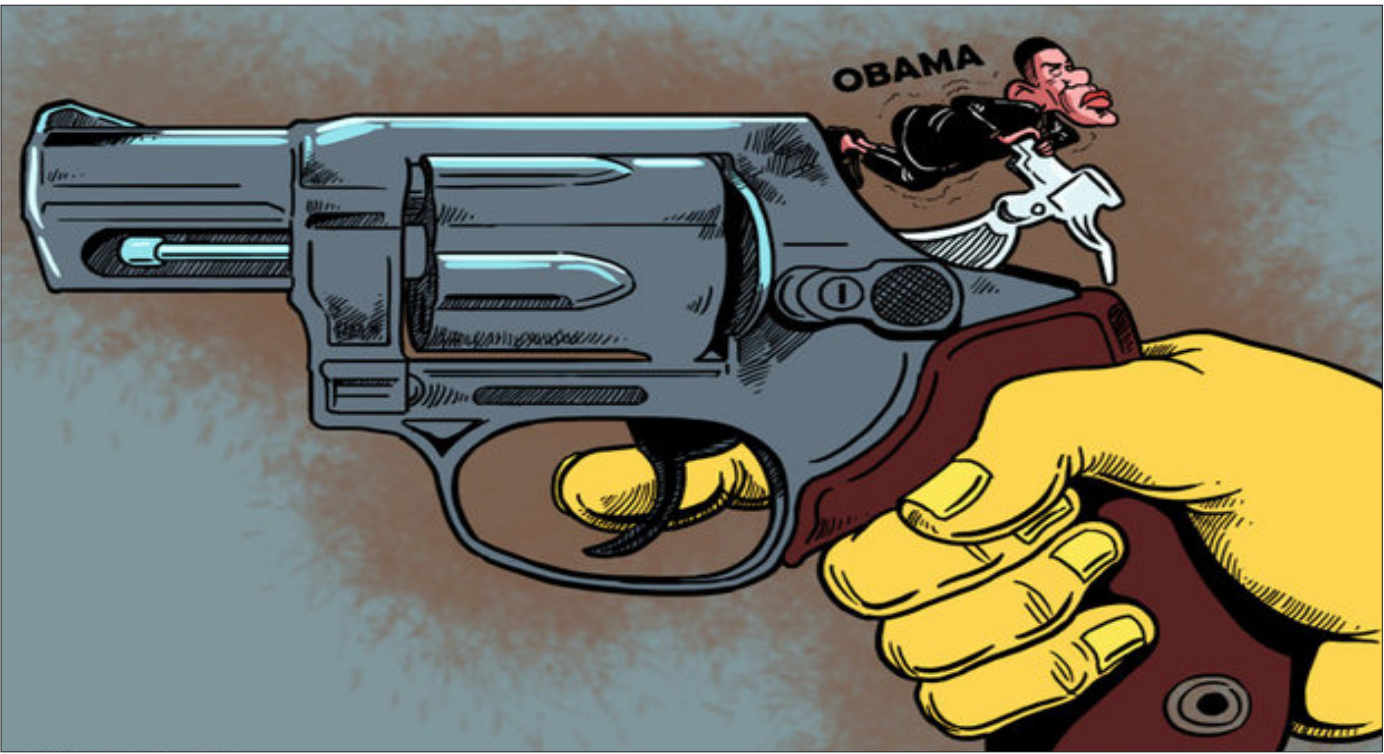
وقتی عشق جای همه چیز را می گیرد

نگاهی به کتاب «عاشق کتاب و بخاری کاغذی»

نمی‌دانم برای بچه‌های این نسل که فضای مجازی، ماهواره و موبایل و سرعت اطلاع‌رسانی چون برق و باد را تجربه کرده‌اند و آنقدر سرگرمی‌های ریز و درشت داشته‌اند که بسیاری چیزها جلوه و جمال خود را برای آنها از دست داده، فهم برخی تجربه‌ها میسر هست یا نه؟ تجربه‌هایی عزیز برای زندگی نسل ما و با نسل‌های قبل‌تر که عجیب رنگ و بوی دلگشی داشتند. ساده‌اش اینکه برای آنکه کتاب ریزر در دست می‌گیرد و یا در تیلیت نسخه بی‌دی اف می‌خواند، درک عطر جادویی مرکب و کاغذ نوقابل فهم نیست. در چنین احوالی آدمی همچون مهدی آذریزدی چقدر تک افتاده و غریب می‌توانست جلوه کند. آدمی که یک عمر با کتاب‌ها و در میان کتاب‌ها زیست و حتی ازدواج نکرد و معشوق او بی‌رقیب ماند.

«عاشق کتاب و بخاری کاغذی» کتابی است به قلم مهدی آذریزدی. گفتارهایی که پس از مرگ او در سال ۱۳۸۸ گردآوری شده و به همت نشر جهان کتاب به بازار آمد؛ چاپ اول اردیبهشت ۸۹ وارد بازار نشر شد و مرداد ماه همان سال، به چاپ دوم رسید. سومین نوبت چاپ «عاشق کتاب و بخاری کاغذی» مربوط به سال ۹۰ است و حالا در سال ۹۴ برای چهارمین بار وارد بازار نشر شده است. استقبال نسبی از این کتاب نشان می‌دهد اگرچه نسل جدید از تجربه‌های نسل‌های پیشین بسیار فاصله گرفته است، اما شاید باشند کسانی در میان آنها که عشق به کتاب و آنچه بر پیشینیان آنها گذشته برایشان قابل لمس است و از خواندن این گفتارها لذت می‌برند. «عاشق کتاب و بخاری کاغذی» شامل پانزده مقاله از زنده‌یاد مهدی آذریزدی است که در سال‌های ۱۳۷۴ و ۱۳۷۵ (دو سال نخست انتشار این نشریه) در ماهنامه «جهان کتاب» با عنوان «خاطرات کتابی» منتشر شده است. البته نباید فراموش کرد که به دلیل پراکندگی این گفتارها انتشار آنها در یک جافرصت مغتنمی برای علاقه‌مندان آثار این نویسنده است.

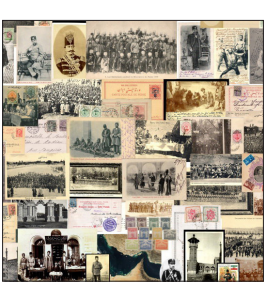
گردش روزگار برعکس است

اوباما می‌کوشد قانون حمل سلاح را در آمریکا سخت‌تر کند!

با کاروان حله / اخبار هنر

این گنج را از ناصرالدین شاه داریم!

نمایشگاهی از ورقه‌های پستی ایران در دوره قاجار، از مجموعه خصوصی «سام شمس آبادی» در کاخ گلستان به‌نمایش گذاشته شده است. شمس آبادی در گفت‌وگو با ایستادار باره برپایی نخستین نمایشگاه از مجموعه پست‌کارت‌های متعلق به دوران قاجار وپهلوی اول، توضیح داد: بعد از مدت‌ها تصمیم گرفتم نمایشگاهی از این مجموعه را در خاک کشورم و با سیستم کاملاً مدرن و اروپایی برگزار کنم. در این نمایشگاه، تعدادی از پست‌کارت‌های مربوط به دوران قاجار وپهلوی اول به‌نمایش گذاشته می‌شود. او ادامه داد: کارت‌پستال‌های تصویری، تاریخ زنده را در خود به‌تصویر کشیده‌اند. عکس‌هایی در این مجموعه وجود دارد که کاملاً مستند هستند و به‌تمام دنیا پست شده‌اند. البته ما این گنج را مدیون ناصرالدین شاه قاجار هستیم که از سیستم پست کارت وتمبر در ایران پشتیبانی کرد. بلژیکی‌هاییز نقش مهمی در پیشرفت سیستم‌تمبر و کارت‌پستال ایران در دنیا داشتند و توانستند در آمدپست ایران راه‌به‌مقال قابل توجهی برسانند. او شاه قاجار مدال بگیرند. این بخش، یکی از پربارم‌ترین منابع ارزی کشور بود که اکنون جایگاه خود را از دست داده‌است. شمس آبادی گفت: حدود ۲۸۰۰ پست‌کارت تصویری ایران از دوران قاجار وپهلوی اول در مجموعه من وجود دارد که آن‌ها را به‌روش‌های مختلف و از دست‌فروش‌ها، حراجی‌ها و نمایشگاه‌های گوناگون جمع‌آوری کرده‌ام. نمایشگاه ورقه‌های پستی ایران (دوره قاجار) ۱۹ دی‌ماه ساعت ۱۴ در چادرخانه مجموعه میراث جهانی کاخ گلستان افتتاح شده است و تا ۲۴ دی‌ماه میزبان علاقه‌مندان خواهد بود.

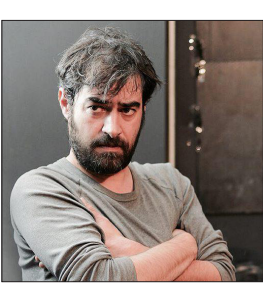
در عشق تو همچو ابر، می‌گویم زار
وز درد، چو بزرگ زرد دارم رخسار
از زردی روی و گریه، ای طرفه نگار!
در روی، خزان دارم و در دیده، بهار
(مسعود سعد سلمان، قرن پنجم، رباعیات)

با این حال همه این گفتارها نیز بیشتر منتشر نشده‌اند، بلکه علاوه بر یک یادداشت منتشر نشده، بخش‌هایی از چند نامه آذریزدی نیز برای این کتاب گردآوری شده و در کنار دیگر گفتارها در ج شده است. در انتهای کتاب نیز ۲ نمونه از تصویر دست‌خط آذریزدی منتشر شده است. انتشار چند قطعه شعر و کتاب‌شناسی آثار مهدی آذریزدی از دیگر بخش‌های این کتاب‌اند.

گفتارهای گسرد آمده در کتاب حاضر از تمی مشترک برخوردارند و در این نوشته‌ها، آذریزدی خاطرات خود را که همگی با کتاب و مطالعه و نویسندگی و نشر و کتاب‌فروشی ربط دارد، با قلمی طنز و پر احساس روایت می‌کند. عشق نویسنده به این حوزه و زندگی از فراز و نشیب و خاطرات گوناگون او در این زمینه که با حال و هوایی نوستالژیک روایت می‌شوند از جمله جاذبه‌های اصلی این کتاب محسوب می‌شوند. در ابتدای کتاب نیز مقدمه‌ای در بیان شرح حال آذریزدی به قلم مجید

رهبانی منتشر شده است که به‌شکلی موجز اما خواندنی، افقی از زندگی، علایق و دغدغه‌های این نویسنده خود ساخته ایرانی را ترسیم می‌کند؛ نویسنده‌ای که یادگارهای ارزنده‌ای را برای کودکان برجای گذاشته است. از عناوین گفتارهای این کتاب می‌توان به «کتاب طباخی و شولی‌زدی»، «کتاب و حق التألیف»، «بیل زدن باغچه‌ی کتاب»، «کتاب، کتاب، کتاب»، «کتاب تقلبی»، «کیفیت عرضه‌ی کتاب»، «مشکل کتاب‌فروشی»، «وفا»، پیش «ادب عشق» و «دلهره‌های نویسندگان» اشاره کرد.

فیلمی که همه منتظر اکران آن هستند

نوشت: … شاید برای اغلب ما، اصغر فرهادی، هیجان‌انگیزترین فیلم‌سازی‌ست که در این دهه پدیدار شده. ملودرام برنده اسکار او «جدایی…» تا امروز در راس فهرست ما (ایندی‌وایر) به عنوان بهترین فیلم دهه اخیر قرار دارد و فیلم فرانسوی او «گذشته» نیز فیلم فوق‌العاده‌ای است.»

ایندی‌وایر در ادامه می‌نویسد: «یک فاصله چند ساله از فیلم آخر فرهادی، یعنی «گذشته» به وجود آمده است اما او این روزها مشغول پروژه‌های تازه‌ای شده. فرهادی به زودی فیلمی را به تهیه‌کنندگی پدرو آلמדوار در اسپانیا مقابل دوربین می‌برد اما پیش از آن و در حال حاضر در سرزمین خودش، ایران، مشغول فیلمبرداری فیلم دیگری‌ست. هنوز جزئیات زیادی درباره این فیلم منتشر نشده اما می‌دانیم که داستان به نمایشنامه «مرگ فروشنده» آرتور میلر مرتبط است. شاید یک درام تئاتری؟ یا تجربی‌تر از آن؟ باید منتظر بنامیم. فیلمبرداری این فیلم در نوامبر آغاز شده… آیا ممکن است این فیلم را در جشنواره برلین ببینیم؟»

منطقه‌ای را که سالهاست مستعد اضطرابات است متشنج‌تر کند. گذشته چراغ راه آینده است. با مروری بر گذشته می‌توان هیجان‌ات‌آنی را مدیریت کرد و از هزینه‌های آینده کاست.

چندسال پیش در سمنیاری در رابطه باهژمونی و قدرت روزافزون چین بودم. بعد از اینکه سخنرانانی از ژاپن و ویتنام و چند کشور دیگر دلائل متقنی ارائه کردند که چین ابرقدرت نظامی و اقتصادی دهه ۲۰۳۰ است و به دنبال توسعه‌طلبی در منطقه و جهان است، سفیر چین در درسخنان آنها گفت ما کشور قدرتمندی نیستیم. ما علیه هیچ کشوری نیستیم. دیپلماسی ناتوانی داریم و قدرت نفوذ نداریم. در مورد توانایی‌های نظامی و اقتصادی ما مبالغه شده است. ما بسیار ضعیفی‌ و نمی‌توانیم سیاست توسعه‌طلبی داشته باشیم. این سخنان را چینی‌های می‌گویند تا از ترساندن همسایگانشان جلوگیری کنند اما درست در جهت عکس آن کره‌شمالی همواره در پی ترساندن همسایگانش است. اشتباه اجتناب‌ناپذیر است اما، باید شجاعانه مسئولیت اشتباه خود را پذیرفت و سریع جبران کرد. پذیرش اشتباه و اعلام آن هر جامعه‌ای را قوی‌تر می‌کند. (منبع: خبرآنلاین)